

THE WORLD BANK

Україна

Дорожня карта термінових макроекономічних і структурних реформ

4 квітня 2014

- Довге зволікання з реформами спричинило досить складну економічну ситуацію в Україні, яка ще більше ускладнилась нещодавніми політичними подіями.
- Накопичені значні макроекономічні дисбаланси, глибокі структурні диспропорції та брак прозорості у державному секторі вимагають термінових та суттєвих реформ.
- Такими заходами мають стати макроекономічна стабілізація та структурні реформи. Вони можуть бути непопулярними у короткостроковому періоді, однак є необхідні задля відновлення сталого економічного зростання.

Високі очікування, складні рішення

Нещодавні події показали, що українське суспільство вимагає прозорого урядування, легкого доступу до державних послуг без корупції, якісних робочих місць та підвищення стандартів життя за зразком сусіднього Європейського Союзу.

На фоні високих суспільних очікувань, новосформований Уряд України зіткнувся з надзвичайно складним завданням впровадження непопулярних макроекономічних та структурних реформ. Уряд також має суттєві часові обмеження для впровадження необхідних заходів, і це завдання ще більше ускладнюється через слабке зростання глобальної економіки та регіональну політичну напруженість.

Прогрес України у впровадженні структурних реформ у порівнянні з деякими іншими країнами (вищий рейтинг вказує на менший прогрес)

Джерело: Світовий банк, Звіт про зривок приватного сектору

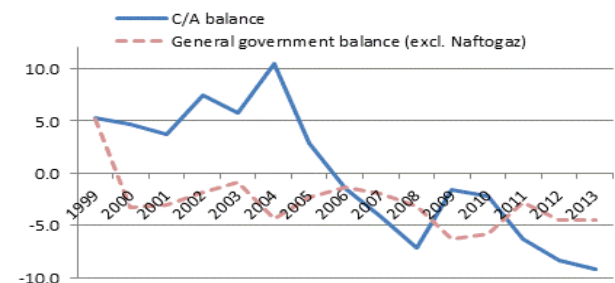
Попереду широка програма реформ

Коло завдань для уряду є дуже широким, а їхнє вирішення вимагатиме значних зусиль та політичної волі. Значний дефіцит бюджету та поточного рахунку платіжного балансу, накопичені роками, та довге зволікання із структурними реформами призвели до того, що українська економіка не демонструє зростання вже протягом двох років. Тим часом, брак прозорості та корупція у державному секторі призвели до неефективного використання державних ресурсів та погіршення якості державних послуг. Задля того, щоб заклати підвалини сталого економічного зростання уряд має діяти у багатьох напрямках одночасно.

Необхідні скоординовані дії направленні на зменшення фіскальних дисбалансів, активізацію ділової активності та відновлення нормального функціонування банківської системи:

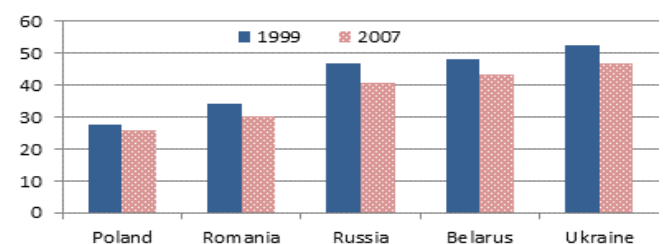
- Без фіскальної дисципліни відновити економічне зростання буде неможливо, оскільки привабити іноземних інвесторів за таких умов буде важко. Окрім першочергових заходів зі скорочення видатків бюджету та збільшення доходів, довгострокові заходи мають бути направлені на фундаментальне зменшення дефіциту.

Динаміка дефіциту бюджету та поточного рахунку платіжного балансу (% від ВВП)

Джерело: НБУ, МВФ, Світовий банк

Розмір та динаміка тіньової економіки (%)

Джерело: Світовий банк, Звіт про зривок приватного сектору

Зокрема йдеться про реформу пенсійної системи та підвищення адресності соціальної допомоги. Не менш важливим є підвищення ефективності видатків бюджету.

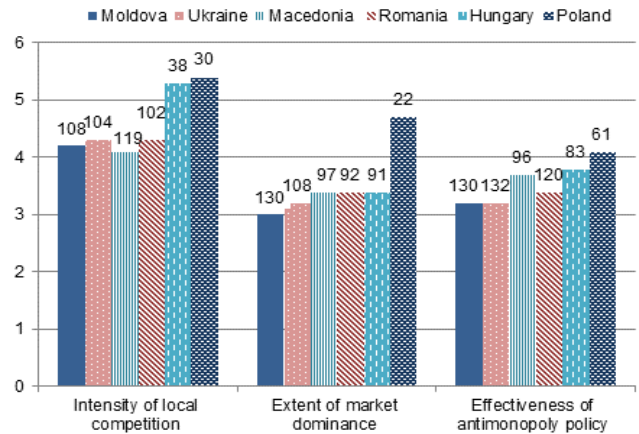
- Однак, для того щоб бюджетна консолідація була успішною, необхідно створити сприятливі умови, в яких би приватний сектор міг функціонувати ефективно та стимулювати економічне зростання в цілому та забезпечувати банківській сектор надійними позичальниками зокрема.
- В свою чергу, це вимагає нормального функціонування банківського сектору задля того, щоб фінансові ресурси для задоволення потреб у обігових коштах та для інвестицій у розвиток були доступними для підприємців.

Інвестиції в інфраструктуру сприяють зростанню шляхом підтримки приватного сектора, а також поліпшують надання послуг. Ці інвестиції мають бути спрямовані на:

- Розвиток дорожньої мережі шляхом пріоритизації будівництва та реконструкції шляхів, підвищення безпеки руху та реформи управління сектором.
- Підвищення енергоефективності та прозорості у газовому секторі.
- Підвищення ефективності у сфері надання послуг централізованого опалення.
- Технічне переоснащення та збільшення енергогенеруючих потужностей задля задоволення зростаючих потреб промисловості.

Важливою основою всіх зазначених заходів має бути реформа ринку праці, спрямована на підвищення продуктивності, що є особливо важливим з огляду на дещо хвилюючі демографічні тенденції.

Індикатори ринкової конкуренції та конкурентної політики*

*Висота стовбчика показує рейтинг від 1 до 7, де 1 - найгірший. Число показує позицію країни серед 144 економік вищого рейтингу (вказує на менший прогрес).

Джерело: Світовий банк, Звіт про зростання приватного сектору

Пріоритизація реформ – Макроекономічна стабілізація збалансована структурними реформами

Програма реформ є широкою, але з чого почати? Зрозуміло, що ефективно рухатись у всіх напрямках одночасно неможливо і потрібно чітко визначати пріоритети. Першочерговим заходом має стати макроекономічна стабілізація та відновлення нормального функціонування банківської системи, за чим мають слідувати структурні перетворення. Не менш важливими є також заходи, направлені на підвищення якості та прозорості урядування, оскільки окрім всіх інших причин, ці заходи допоможуть підвищити ефективність видатків бюджету, зменшити втрати від корупції та підвищити якість державних послуг.

Швидше впровадження реформ надсилатиме правильні сигнали суспільству та потенційним інвесторам, що уряду серйозно ставиться до боротьби з корупцією. Це допоможе йому підтримку у здійсненні таких важливих реформ, як: реструктуризація газового сектору, зміна системи державних закупівель та дерегуляція. Зазначені заходи зменшать фіскальні і квазі-фіскальні дефіцити, збільшать доходи бюджету та допоможуть приватному сектору розпочати економічне зростання.

Зволікання з реформами більше не опція

Не зважаючи на те, що програмам реформ є дуже широкою, зволікати з їх впровадженням більше не опція, оскільки макроекономічна нестабільність та стагнація економіки вже почала негативно впливати на пересічних громадян. Недовіра інвесторів, відсутність економічного зростання, падіння якості державних послуг, та відсутність якісних робочих місць – все це є наслідками зволікання з реформами протягом останніх років. Неefективне державне управління, корупція та концентрація у приватному секторі може тільки погіршити ситуацію та призвести до подальшого падіння соціальних стандартів та якості життя. Подальше зволікання із заходами направленними на відновлення макроекономічної рівноваги та структурними реформами може означати тільки те, що неминуха корекція буде ще більш масштабною.